

'Wanneer wij zagen', aldus dr. Honig, 'dat de heer Evatt' (de Australische minister van *External Affairs*),

'met een autootje met een gascarburator rondreed en een van onze mensen in een prachtige auto met chauffeur, dan was dat voor de Australische hoogambtelijke figuren, van wie het leven vrij sober is, wat bevreemdend. Van MacArthur hadden ze dit nog kunnen tolereren'¹ –

een belangrijke toevoeging! Want het moge waar zijn dat veel Nederlanders zich ruim konden bewegen, voor de Amerikaanse militairen (een Amerikaanse soldaat kreeg omgerekend per week f 125) gold dit in nog hogere mate. Dat wekte bij de Australiërs jaloezie op. Ten aanzien van de Amerikanen stond daar evenwel tegenover dat zij, zo werd gemeend, door hun interventie Australië hadden beschermd tegen een Japanse landing en dat in elk geval het verdere behoud van Australië afhankelijk was van de Amerikaanse oorlogsinspanning – ten aanzien van de Nederlanders stond er maar heel weinig tegenover; hen beschouwde men, aldus weer van Eechoud, 'als bannelingen, als uit hun land verdrevenen. Ik heb er veel opmerkingen over gehoord.'²

Ook in de Tweede Wereldoorlog waren er in elk oorlogvoerend land groepen die ruim in hun middelen zaten. Royaliteit, zelfs excessieve, en aan losbandigheid grenzende uitbundigheid konden aanvaard worden van militairen die met verlof waren en wisten dat zij, van dat verlof teruggekeerd, weer hun leven op het spel moesten zetten, maar werd zulk een gedrag door anderen tentoongespreid, dan wekte dat aanstoot. Ten aanzien van de Nederlanders was die aanstoot zo sterk dat van der Plas, in januari '43 bij de *Prime Minister* van Nieuw-Zeeland op bezoek, er door deze onmiddellijk over werd onderhouden. Effect had dit verwijt niet: de geldende regelingen werden niet gewijzigd.

Het kwam alles tezamen Nederlands naam in Australië niet ten goede.

★

Wij komen nu tot een belangrijke vorm van werkzaamheid van de

¹ Getuige P. Honig, a.v., dl. III c, p. 782. ² Getuige J. P. K. van Eechoud, a.v., dl. VIII c, p. 704.